

PREDSTAVLJANJE HRVATSKIH VRIJEDNOSTI

EU projekt »Glagoljica – europski muzički jezik« (iz programa Kultura 2007-2013), službeno je započeo 1. svibnja 2012. i traje do 31. prosinca 2013, s glavnim projektnim aktivnostima upravo u ovoj godini. Vođeci partner je Festival Kvarner, a partneri u projektu su Ljubljana Festival i Jugokonzert (Bemus).

Ovim projektom Europi se predstavlja staroslavenska kulturna baština, s posebnim naglaskom na Hrvatsku, u periodu ulaska RH u EU. U središtu projekta je Brucknerov »Te Deum«, koji je dio staroslavenskog crkvenog repertoara. Projektom su predviđene i dvije konferencije i dva workshopa. Opći cilj projekta je predstaviti Europi fascinantan primjer važnoga, predivnoga ali još nedovoljno poznatog kulturnog dobra te jačanje partnerstva unutar regije, temeljenih na umjetnosti i kulturi.

Projektom »Glagoljica« Festival Kvarner predstavlja iznimno važnu kulturnu baštinu svih zemalja slavenskoga govornog područja; stari (crkveni) slavenski književni jezik sa svojim pismom glagoljicom. Osim u Hrvatskoj, stoga je bilo dogovoreno da se koncert »Glagoljica – europski muzički jezik« održi i u zemljama partnerima, u Ljubljani i Beogradu. Kao dio projekta, ostvarena je suradnja sa Staroslavenskim institutom u Zagrebu, čiji znanstvenici istražuju hrvatsko glagoljaštvo.

Okvir za glazbu

»Glagoljica je važna sastavnica hrvatskoga identiteta jer su Hrvati pisali glagoljicom oko 1.000 godina, od 9. do 19. stoljeća. Odigrala je važnu ulogu u povijesti duhovnosti i kulture hrvatskoga naroda. Čak su i prvi redovnici na ovome tlu, benediktinci, kasnije postali glagoljaši. Benediktinci glagoljaši ostavili su nam najveći glagoljski natpis, Bašćansku ploču, zatim Krčki natpis, svoja Pravila ili Regulu na glagoljici i druge spomenike«, navodi u jednom od izvora Staroslavenski institut Zagreb.

Zbog posezanja za glagoljicom kao motom, umjesto fotografija izvođača i dirigenta u programskoj su knjižici završnog koncerta prvog dijela sezone – tiskani fotosi Bašćanske ploče i Reimskog evangelistara, a koncert naslovljen »Glagoljica – europski muzički jezik«. Radi se zapravo o sloganu, koji je slikovit više nego faktičan, ali baš zato intrigantan! Glagoljica je pismo, nikako jezik, a ponajmanje muzički, ali u kontekstu Hrvatske i njene kulture i tradicije, ima duboki smisao.

Naime, ono čime bismo se trebali ponositi i što bismo trebali isticati kao svoju posebnost i prepoznatljivu pripadnost kulturnim narodima, mi uporno i »uspješno« skrivamo, pa je tako i prvi spomenik naše pismenosti stidljivo obilježen i dostupan samo onima koji zaista dolaze s namjerom da ga vide. Ono što mi ne znamo plasirati kao svoju prednost ili posebnost, znaju srećom neki Europljani, koji se – tu među nama – nalaze i rade ono što smo mi davno već trebali...

Festival Kvarner, naime, već nekoliko godina, pokušava iskoristiti komparativne prednosti Opatije i Kvarnera te učiniti nekadašnje europsko ljetovalište (ali i zimovalište) kulturnim glazbenim središtem, koje će ljubiteljima glazbe pružiti više od samo odmora. Na tome

intendant Festivala – Michael Fendre, agilni austrijski dirigent – radi četvrtu sezonu.

Programi koje nudi europskoj publici, što za vrijeme festivala (koji se održava u lipnju i rujnu) hodočasti u Opatiju, sve redom su atrakcije kakve se vide na velikim pozornicama, ali su ovdje – ljubiteljima kulture – ne samo lakše dostupne, već za njih imaju i odvojeno vrijeme. Zbog njih su, uostalom, potegnuli do Opatije, a sunce, more, udobni hoteli i dobra hrana – samo su okvir za slušanje glazbe.

Danas za jučer

Otkako je utemeljen, Festival Kvarner vodi istu programsku liniju, koja ima za cilj dovesti na Kvarner europske glazbenike i publiku. Prvotne ambicije, koje su se iz europske perspektive činile vrlo mogućima, u susretu s hrvatskom stvarnošću brzo su se istopile. Sponzori i fondovi koji potiču kulturnu suradnju među europskim državama, učinili su dostupnim financiranje dolaska u Opatiju poznatih umjetnika, ali i velikih, etabliranih orkestrara, poput Bečke i Berlinske filharmonije; postojala je čak i dobra volja od strane samih orkestrara, ali se takva događanja treba precizno isplanirati dostatno unaprijed i – poštujući pravila EU financiranja – garantirati podršku u Hrvatskoj s najvišeg službenog nivoa. To se u našoj zemlji nije moglo sprovesti, jer se planovi za sezonu stvaraju »danas za jučer«, slično je i s financiranjem, što ne djeluje nimalo ozbiljno, a još manje pouzdano. Uostalom, o tome svjedoče i brojna otkazivanja i promjene programa, kojima svjedočimo svakodnevno. U sredinama s kojima se volimo porediti, takvi su slučajevi ne samo rijetkost, već se or-

Iako već zvuči otrcano – jer svaki program koji se ovih dana u nas priređuje radi to »u čast i u povodu« ulaska Hrvatske u EU – moram reći da projekt »Glagoljica« Festivala Kvarner suštinski zaista odgovara tom povodu, premda široko ne razmahuje i ne krije se iza plave zastave ukrašene zlatnim zvjezdicama

ganizatoru mogu dogoditi samo jednom.

Stoga je Festival prionuo drugoj ideji, a to je vlastita produkcija, za čije je potrebe formiran međunarodni orkestar mladih glazbenika »Purpur«, koje su na audicijama u europskim središtima izabrali ugledni muzičari, vode dionica Berlinske i Bečke filharmonije (a za potrebe koncerata u Opatiji i rade s njima). Ovaj orkestralni korpus (utemeljen 2011.) nukleus je programa svake sezone i omogućava atraktivne simfonijske koncerte, ali i glazbeno-scenske izvedbe, a to onda otvara drugi aspekt europske orijentacije, a to je suradnja sa zemljama u regiji.

Tako je prošle godine, u produkciji Festivala Kvarner, izvedena Haydnova opera »Armida«, koja je pod dirigentskim vodstvom Michaela Fendrea – osim u Opatiji, predstavljena i na slovenskom festivalu SEVIQOC Brežice, a u sklopu nagrađenog EU projekta unutar programa Kultura 2007-2013.

Bruckner-Wagner-Čajkovski

Ove sezone vlastitom produkcijom – koncertom »Glagoljica« – okončan je lipanjski ciklus koncerata. Pod dirigentskim vodstvom Ivana Repušića, ovaj je koncert ponavljen na otvorenju Ljubljanskog ljetnog festivala. Iako je bilo najavljeno da će 30. lipnja uslijediti zagrebački koncert, kojim bi nas »Glagoljica« zaista dostojno predstavila Europi, do toga neće doći. To lančano povlači i odustajanje od beogradskog koncerta. Svakako ne odlukom Festivala Kvarner!

No, vratimo se glazbi, koja je povod i razlog ovoga teksta. Koncert »Glagoljica – europski muzički jezik« zamišljen je kao programski veza Hrvatske s EU. Izbor dirigenta Ivana Repušića nije bio slučajna – to je hrvatski umjetnik mlade generacije koji meteorskom brzinom gradi karijeru u Europi. Trenutno djeluje u Berlinu, ali održava i dalje tjesnu vezu s ansamblima u domovini. Koncert u Opatiji, bio je njegov prvi susret s međunarodnim orkestrom mladih Purpur, zacijelo ne i posljednji.

Budući da je okosnica koncerta bio Brucknerov »Te Deum«, angažirana su i dva pjevačka zbora – uz Akademski zbor »Ivan Goran Kovačić«, na sceni se našao i Komorni zbor »Ivan Filipović«. Odabrani solisti sam su vrh hrvatske interpretativne scene – soprannistica Martina Zadro, altistica Jelena Kordić, bas Luciano Batinić, a umjesto oboljelog tenora Tomislava Mužeka, pridružio im se slovenski tenor Aljaž Farasin. Uz veliki orkestar kakav je predvodio Bruckner, njegov je »Te Deum« zazvučao moćno i dostojanstveno.

Usljedio je Wagnerov preludij iz »Lohengrina« u kojem je došla do izražaja radosna energija mladog orkestra, da bi u završnici slušali Uvertiru 1812. Petra Iljiča Čajkovskog. Ovo efektno djelo izvedeno je virtuozno u svakoj dionici – upravo je imponirala uigranost, oduševljenje i maksimalan umjetnički zalag orkestra – što je, nakon inzistiranja publike, povuklo i dodatak programu – u Verdi-jevoj godini bio je to Zbor Cigana iz »Trubadura«. Ovacije je izvedba dobila i u Ljubljani!

Prava je šteta što ovaj festival ne uživa snažniju podršku oficijelnih hrvatskih krugova. Za sada je njegovu važnost prepoznao Grad Opatija, Županija Primorsko-goranska, austrijsko veleposlanstvo u RH i Austrijski kulturni forum. Ulog je golem, rezultat vrijedan, pitanje je samo hoćemo li ga zadržati ili dopustiti da ode na neku drugu lokaciju. Europa je otvoreno tržište. Gladno dobre glazbe i novih inicijativa...

Svjjetlana HRIBAR

Brucknerov »Te Deum« u opatijskoj Kristalnoj dvorani